

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény
Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése.
Ide küldendő az előfizetési díjak nyitlerték és hirdetések.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetések elfogadtatnak:

Budapesten: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben, Schalek H., Dukas M., Ooppelik A. •Általános Tudóstól• hirdetési osztálya Budapest.

Nyitlerté petitsora 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« s a t. hivatalos közlönye.

Néhány szó a muraközi néphez!

Szomszédságunkban, a Dráván túl Horvátország nagy részében két hónap óta változó állapotokat teremtettek a lelketlen igazgatók. Föllázították a szegény s máskülönben békés népet. A horvát nép az ország több részében romlott, zúz, lór, pusztít s feldul mindent. Esz nélkül rohan a veszedelembé semmiért! . . . de igen! az igazgatók hazafiatlan s önző cseljüért! Az igazságot akarják a sárba tiporni, a napot elhomályosítani, a békét s nyugalmat feldulni! El akarják váltani az édes anyaországától, Magyarországtól, mely őket 800 éven át keblén hordozza, emelőből táplálja, mely kivivta számukra a szabadságot, az egyenlőséget, a közös polgárijogokat, mely ezereket alkotmányának és szabadságának osztályosává tette őket. A horvátok fellázadtak a bán, a kormány tisztviselői, és a törvény ellen. A horvátok közül sokan hűlenek lettek szent István koronájához s az anyaországhoz, Magyarországhoz.

Minket muraközieket, kik mindennap emlékezünk horvát testvéreinkkel a legközelebből érdekelnek a drávántúli állapotok. Hisz mi ugyiszólván predestinálva vagyunk sok száz év óta arra, hogy azt a kaptat, mely hivatva van Horvátországot Magyarországgal szorosabban egymáshoz fűzni, fenntartsuk és megerősítsük. A Zrinyiek szellemében, kiknek nagyságát és hazafiságát egyaránt tiszteli a magyar s horvát, mindig azon működött Muraköz hazafias értelmisége, hogy a szent István koronája alá tartozó horvátországi nép megértse a magyar nemzetet és megszeresse a magyar anyahazát.

A horvát igazgatók nem elégedtek meg azzal, hogy a horvátországi tudatlan népet lázítsák fel a horvát kormány s a magyar tisztviselők ellen, hanem litokban állítotték a Dráván s a hazafias muraközi népet is szerencsétlenségbe akarták dönteni. Hazáruól újságokat s iratokat adtak a nép kezébe, éjjel szórták azokat zárt borítékokban az utakra, az utcán, a vasúti állomáson, melyekkel a magyar intézmények, a magyar zászló, a magyar főiratok, a magyar címerek s a törvényes állapotok ellen akarják a muraközi népet fellázítani.

De rosszul számítottak a lelketlen igazgatók! A muraközi nép nem oly ügyefogyott, hogy felüljön ezeknek a hazafiatlan újságoknak, iratoknak és igazgatóknak.

Jól tudja a muraközi nép, hogy minden jogtalan és törvényellenes hazáruól cselekedetnek bünhődés a vége. Börtön és rablás vár azokra, a kik a király által szentesített törvények ellen igaznak s fellázadnak. Ez lesz a büntetése a horvátországi lázadóknak is. A muraközi népnek

sokkal több esze van, mintsem hogy vesztélybe döntse magát és családját. Aztán a muraközi népet ezredéves kötelék fűzi a magyar nemzethez. Ily sok időn át osztolt annak minden jó és rossz sorsában. Hiábavalók tehát a horvátországi igazgatók újságai, iratai és csalogató beszédek! Mi muraközieket megmaradunk azoknak, a kik voltunk: hűvek imádtak magyar hazánkhoz, annak szabadságához s hűvek annak törvényeihez. Osapánk szerették nekünk ezt a földet és szabadságunkat s a magyar nemzet s a magyar törvények híven őrzik és meg is védelmézik a mi ősi javainkat és ősi jogainkat. Mi nem a lázadástól, hanem a jó Istentől várjuk sorsunk jobbra fordulását, attól, a ki napjával megérleli gabonánkat s jótékony esőjével megöntözi réteinket s vetéseinket. Mi bizva bizunk abban, hogy a jó isten megsegít bennünket, ha Istendők, becsületek és munkások leszünk.

Tavozzatok tehát tőlünk igazgatók s ne merészeljétek a mi családunk békéjét és nyugalmaát háborgatni! S ha mégis ily szándékkal közénk mernétek jönni, készen találunk bennünket arra, hogy kikergetünk hazunkból oda, a honnan jöttetek.

Azzal fenyegettek bennünket, hogy fegyverrel háborgatják, ha nem tartunk vele. No csak jöjjetek! Nem jöjünk meg tőletek! Jobb volna, ha dolgaitok után látatók s rendbe hozhatók ellanyagolt földetek és szőlőitek, a helyett, hogy az ország s mások vagyonát törlek, zuzzátok s pusztítjátok. S aztán jobban cselekednétek, ha ezen bűneitekért a templomban vezelelnétek, mintsem hogy minket is a szerencsétlenségbe szerelnétek dönteni lelketlen igazgató iratokkal.

Azért tehát vigyázzon minden muraközi, különösen pedig a horvát határon, a hol legtöbb kísértésnek van a nép kitéve! Akár bizakim, akár gyalog, vagy szekéren jönnék hozzánk Horvátországból diákok, földművelők, vagy más emberek lázító szavakkal, iratokkal, vagy újságokkal, forduljunk el tőlük s matassuk meg nekik az utat Horvátország felé. Vagy ha netán akadna olyan muraközi földünk, a ki anynyira megelégedkeznek magáról, hogy a magyar haza, a magyar törvények, a béke és a fenálló közrend ellen merne igazolni, ne hallgassatok rá. hanem jelentsétek fel a felsőbb hatóságoknak, a mely majd felelőségre vonja őket. Ezt a haza érdeke, a ti, családokat és gyermekeitek békéje, az Isteni és emberi törvények tisztelete megkivánja tőletek! Mert Muraköz régi jó hírneve s a muraközi nép ismert becsülete és hazafisága érdekében kell, hogy a mi szep vidékünkön az Isten lefelte uralkodjék,

szíveinkben a haza iránti szeretet lakozzék, a rend s nyugalom mindörökké fenntartassék!

KÜLÖNFÉLEK.

— **Nyilvános köszönet.** Festetics Jenő gróf ur O méltósága 200 koronát volt szíves adományozni Csáktornya nagyközség szegényeinek, mely összeget folyó hó 14-én osztatta ki a nemeslelkű adakozó a szegények között. E jótékonycélú adományért Csáktornya nagyközség előjárósága e helyen is köszönetet mond a város szegényei nevében a nemesszívü grófnak.

— **Gróf Festetics Jenő** ur öméltósága uradalmi orvosá dr. Schwarz Albert helybeli városi orvost nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Länger István tapolczai szolgabíró eljegyezte Tapolczán Takách Jenő tapolczai kir. közjegyző kedves leányát Mariska kisasszonyt. Länger István szolgabíró ur Länger Makár muraközi bányavári földbirtokos fia.

— **Allamsegély.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium a csáktornyai iparostanoncskola 1903. évi szükségleteinek részbeni fedezésére 1400 kor. államsegélyt utalványozott.

— **Népesedési statisztika** Április hónapban Csáktornyan. Születtek: Antonovics Ferencz, Graber (halva), Kolmanics Francziska, Breznik Péter, Kaucsics József, Spolarics Péter, Petek György, Gyuranics Jusztina, Mofesán Rezső, Friedenthal Árpád és Hidvégi László. — Házasságot kötöttek: Horváth Mihály és Kóosz Mária, Kollarics Mátyás és Janusics Mária, Polfák Izidor és Kohn Rozália. — Elhaltak: Stöger Albert, Wächtersbach Ferencz, Klein Mórné, Novák Irma, Odobasics József, Kollarics Jenő és Novák Rókusné.

— **Díjtalan orvosi kezelés Karlsbadban.** Dr. Komáromy Sándor Beregyvármegyei tb. t. főorvosa, karlsbadi fürdőorvos, a magyar állam X. és XI. fizetési osztályokba tartozó állami tisztviselőit és ezeknek családtagjait, valamint azon magasabb fizetési osztályokba tartozó állami tisztviselőket, kiknek korlátolt anyagi helyzete hivatali főnökeik által igazoltatik, Karlsbadban díjtalan orvosi kezelésben részesíti.

— **Lóosztályozás Csáktornyan.** A folyó évben foganatosítandó lóosztályozás határidejéül a járás főszolgabírája által annak 902/903. sz. rendeletével Csáktornya nagyközség részére folyó hó 26. napja tüzetelt ki Csáktornyára a vásártérre. Fölvihvatnak a lótulajdonosok, hogy elővezetésre kötelek lovaikat a kilőlől időben és helyen délelől 8 órára annál is inkább előállítsák, illetve azok előállításától gondoskodjanak, mivel a

mulasztást elkövetők minden darab ló után 30 koronáig terjedhető bírsággal büntetettek. A löosztályozó bizottság elé vezetés alól mentesek:

a) Azon lovak, a melyek az évi bejelentés alól mentesek.

b) Az állítási kötelezettség alól felmentett lovak.

c) Azon csikók, melyek az osztályozás évében a négy éves kort nem haladják túl.

d) Azon kancckák, melyek az osztályozás előtt 8 nappal ellettek, vagy a melyeknek ellése közvetlenül váratik, de csak azon esetben, ha az osztályozás helyéig azokkal hosszabb utat kellene tétetni.

e) A ragályos, lázas, vagy egyéb nehezebb beteg lovak; és végre

f) A nyilvánvalóan alkalmatlan lovak.

Az osztályozó bizottság elé vezetés alóli mentesítést minden lótulajdonos a felmentési okot előtűntető bizonyítvánnyal tartozik igazolni. Ezen bizonyítványok az osztályozás napját megelőzőleg a községi előjárásnak átadandók. Kelt Csáktornyan, 1903. évi május hó 13-án. »Az előháróság.«

— Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűviz** valamennyi hashajtó vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

— **Protestáns istentisztelet.** Május 24-én vasárnap d. e. 10 órakor a csáktornyai állami polgári iskolában Úr vacsorával egybekötött istentisztelet lesz.

— **Beküldetett.** A »Muraköz« mult heti számában egy hír jelent meg a csáktornyai kántorválasztásról. Egy tulbuzgó katolikus hívő ugyanis azt állítja, hogy a három jelentkező közül egyik fűlbemászó jó hangjával nyerte meg a közönség kegyét, addig a másik jöllt borban és pálinkában utazott a nép között. Egy-két kábátos embert is látott emennek a pártján, a miből azt következtette, hogy a rokonai akarják erővel beleültetni a »domaicit« a csáktornyai kántorságba. Nagyon févéd, ha azt hiszi! Emennek a rokonságából csak egy szavazat kerül s tudjuk, hogy egy fecske nem csinál nyarat. Arról pedig igazán nem tehet a tisztelt katolikus hívő, hogy a fűlbemászó jó hangú jöllt részére nem tudott, de még tíz szavazatot sem összetoborzani, sőt a csáktornyai kántorságba »beállítani.« Hja! az élet büi tragédia! Élni: nehéz! Meghalni — kín! Születni — szegény embernek születni — nyomorult hiba!

Ez is egy katolikus hívő.

— **Esküvő.** Sostarics Pál perlaki kereskedő folyó hó 10-én tartotta esküvőjét Nagykanizsán Péntek Matild kisasszonnyal.

— **Telivér csikók árverése Kisbérben.** Folyó hó 18-án déli 1 órakor a kisbéri m. kir. állami ménesnél tíz darab egy éves angol telivércsikó fog azonnali készpénzfizetés mellett nyilvános árverés útján eladatni. Ezen csikókat csak oly magyar vagy osztrák honpolgárok vehetik meg, kik állandóan az osztrák-magyar monarchiában laknak s magukat kötelezik arra, hogy a megvett lovakat soha külföldinek, vagy külföldre sem el, sem bérbé nem adják. A kikiáltási áron alul egy csikó sem fog eladati.

— **Jutalom pályázat** faiskola kezelők

számára. A »Magyar Földhitelet« a hazai gyümölcsfaterenyésztésnek a községi faiskolák útján való előmozdítása céljából az 1902. évtől kezdődőleg újabb 10 évre 1 drb. 600 koronás, 2 darab 400 koronás és 18 drb. 200 koronás jutalmat tűz ki oly tanítók jutalmazására, kik faiskolát kezelnek és a faterenyésztés terén szembetűnő sikert képesek felmutatni. Ezen díjakra pályázhat minden hazai faiskolát kezelő néptanító, valamint oly községi lelkész is, ki a faiskola kezelésén kívül a népiskolákban a gyümölcsfaterenyésztést hivatásszerűen tanítja s tanításának eredményeként községében és vidékén a nemes gyümölcstermelés terén látható sikert képes felmutatni. Különös figyelemre részesítik azokat a tanítókat, kik a fioxlera által elpusztított vidékeken kezelnek mintafaiskolát. A pályázati kérvények elbírálásánál főleg a leginkább keresett gyümölcsfajok nagyban való szaporítására, a faiskola rendszeres kezelésére, a faiskola kerítésének minőségére, az oltás módjára, a magas és félmagas törzsű fák helyes nevelésére fektetik a fő súlyt. A folyó évi díjakra a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez czimezett pályázatok július hó 1-éig adandók be az illető kir. tanfelügyelőségnek. Az 1 koronás bélyeggel ellátott pályázati kérvényekhez a faiskola vázlatos rajzát, részletes leírását, az abban található csemétekor-, nem- és fajszertit kimutatását kell mellékelni. A kik már egyszer jutalmat nyertek, csak abban az esetben pályázhatnak, ha kész ojtványállományuk legalább kétszer akkora, mint első jutalmazáskor volt.

— **Tüz Drávasárhelyen.** Folyó hó 6-án este $\frac{3}{4}$ 9 órakor Drávasárhelyen a község északi részén levő magánosan álló tégltábol épült, cserepeppel fedett s a község tulajdonát képező pástörház padlása kigyuladt és a tetőt, valamint a padláson levő szalma s takarmány elégték. A tüzet másfél óra alatt sikerült eloltani. A tűz valószínűleg gondatlanság folytán keletkezett. A kár körülbelül 900 kor. Biztosítva semmi sem volt.

— **A szerencsekerék és a szerencseszekér.** Az öreg Faldy Ferencz csak Fortuna hintóját ismerte és szépen megénekelte, hogy benne mindenki okosan uljön és úgy forgassa tengelyét, hogy ki ne dűljön. A szerencsekeréket aligha ismerte, mert akkor erről bizonyára diashymnusokat zengedezett volna a költő. Hogy is ne, midőn a szerencsekerékbe jut el az emberhez a legközefelfoghatóbb szerencse: a fönyeremény! Csak kormányoznunk kell a saját elhatározásunkat és oda irányítani, hogy sorsjegyet vásároljunk. És pedig osztálysorsjegyet. Merit ezzel legkönnyebben juthat el hozzá az igazi szerencse. Azután okosan kell kitartanunk a már birtokunkba jutott szám mellett, mert Fortuna asszony nemcsak megbecsüli, hanem fényesen is jutalmazza állandó hűségünket. Ez a módja annak, hogy a szerencsekerékből Fortuna asszony fogatán jusson el hozzánk a fönyeremény. A legutóbbi 600000 koronás fönyereményt is így nyerte 4 szerencsés család a Török A. és Tarsa bankházában (Budapest, I. kerület: VI. Teréz-körút 46.; főkök: Váci-körút 4., Muzem-körút 11., Erzsébet-körút 54.), vásárolt, 57080 számu sorsjeggyel ennél fogva ajánlatos, hogy a sorsjegyvásárló közönség a szerencsés és megbízható Török-czégnél szerezzé be sorsjegyeit, mert ez a bankház vezetőinek minden irányban teljes biztonságot nyújt, tekintettel arra, hogy legnagyobb osztálysorsjáték-élet hazánkban.

— **Vesztett kutya Stridón.** Stridóról jelentik, hogy a napokban Stájerországból Stridóra letelepedett Smül József nevű lakosnak fekete-fehér szőru kutya a folyó hó 13-án reggel a gazdája lakásáról megszökött és ugyanaz nap reggel Csértán János

stridói utkaparó lakásába beszaladt és az utkaparónak 4 éves József nevű fiát a mellén és arczán megmarta. A gyermek arca 14-én reggelre megdagadt. A veszettnek látszó kutya az utkaparó lakásából Nagy-Edesd felé futott, hol még ugyancsak 13-án délelőtt 9 órakor Novák András 5 éves Flórián nevű gyermekét a könyökön harapta meg. Innen Turzövölgy-felé futott a kutya, hol egy sertést és egy kutyát szintén megmarta, míg a vargahegyi grófi erdő aljában az üldözők agyon ülöttek. A megmárt gyermekeket a stridói körorvos vette ideiglenes kezelés alá. 15-én pedig felvitték őket Budapestre, a Pasteur-féle intézetbe. Itt említjük fel, hogy ugyan e vidéket alig 3 hónapja otdották fel a hasonló okokból elrendelt ebzárlat alól.

— **Lopások.** Mult hó 29-én Csáktornyan a gabona piaczon Novák Pál miksavári lakosnak a pénztárczáját a benne levő 40 kor. 20 fillérrel; — és folyó hó 11-én Vuk Ferencz felsőmihályfalvi lakosnak egy kabátját ismeretlen tettesek ellopták.

— **A mezőgazdaság pangásának egyik oka.** Bár merre jársz kedves magyaram szép hazánkban, sehol annyi panaszt nem hallasz, mint éppen a gazdák körébe! Pedig hát jó volna magunkba szállani, mert a pangásnak nagyobbrészt önmagunk vagyunk az oka. Igaz, sokat olvasunk és még többet beszélünk kedves hazámiai a trágyázásról, de hol van az a magyar gazda, aki azon helyzetben van, hogy elegendő istállótrágyát adhasson az évszázadokon át zsarolt éhes talajnak? Rövid a válasz: Sehol. De míg a külföldi gazda ily viszonyok között siet a hiányt műtrágyával pótolni, addig Magyarországon vajmi kevesen vannak, kik műtrágyát alkalmaznak, vagy legalább kísérletek által igyekeznek talajuknak tápanyagszükségletét tanulmányozni és ily módon a szükséges műtrágyafajt megválasztani. Sok esetben, mint p. o. ösi kalászosok alá, luczernára, herére, rétre; valamint kaposok alá is, nem is kell válogatni, mert rendelkezésünkre áll egyike a legkitűnőbb és mégis olcsó műtrágyáknak, i. e. a thomasalak vagy thomasfoszfát, melynek hatása nemcsak feltűnően biztos, hanem legalább 3 évre terjed és a ki elég óvatos, hogy nem vásárol hamisított árut hanem megbízható czéphez fordul ezen felülmúlhatatlan műtrágyáért, azonkívül pedig szavatosságot követel az eladótól a beltartalomért, továbbá a kapott árut vegyikísérleti állomás által felülvizsgáltatja, már az első esztendőben meg fog győződni arról, hogy nemcsak megterül a trágyázás költsége a műtrágyázás által elért természetből, de még jelentékeny haszon is marad. Már pedig ez a földológ! Ha a magyar gazdaközönség ezen kis utmutatást megszívleli, úgy mihamar ismét be fognak következni a régi jó idők, mikor a talaj busásan jövedelmezett. Érdeklődőknek felvilágosítással szolgál Kálmán Vilmos, Budapest, VI. Teréz-körút 3 sz.

— **A kit kétszer löttek agyon.** A napokban halt meg Madridban Caballero Frutas nevű öreg spanyol, a ki arról volt nevezetes, hogy kétszer löttek agyon és mégis életben maradt. Caballero fiatal katonakorában Cubicza karlista fogságába került és mind a kétszer agyonlövésre ítélte. Először a tubela de navarri ütközet után 18 társával együtt akarták agyonlőni. A golyó nem találta életveszélyesen, azonban elajult és lerogyott a többiekkel. Egy paraszt em-

ber találta meg s keltette életre. Később egy év múlva 35 bajtársával egyetemben lötték agyon Tolose de Guipuzoban. A golyó a száján bement és hátul jött ki. Már már elakarták temetni a többi halottakkal, midőn észrevették, hogy él. A kórházba vitték, hol aztán felépült. Madridban telepedett le és szabómesterséget folytatott s nagyrészt kegyadományokból élt.

— **Mire jó a zöldtrágyázás.** Ujabb időben sokat foglalkoznak a szaklapok a trágyázás kérdésével s annak mikénti megoldásával. Ha figyelemmel kísérjük a közleményeket, azt a tapasztalatot merítjük azokból, hogy bár nagy tudományos apparátussal igyekeznek e kérdést tisztázni mégis teljes világosságot nem nyerhetünk azokból és pedig azért nem, mert a kísérletezők figyelmen kívül hagyják azt a fontos tényezőt, hogy a gyakorlati életben a tudomány által már helyesnek bizonyult eljárások ésszerűen fogantathatók-e vagy sem. A többek közt egymással holmokegyenest ellenkező vélelmek látnak napvilágot a zöldtrágyázásról, melynél bizonyos növények termése nem hordatik be, hanem fejlődésének egy elért szakában alászántatik. Kérdés, vajon általánosságban indokolt-e ezen eljárás, vagy nem? Mi határozottan tagadó választ adunk s csak bizonyos esetekben lehetünk annak szószói. És pedig tagadó választ adunk azért, mert miután be van bizonyítva az, hogy a zöld trágya csak humuszt ad a talajnak s nem egyáltalán ásványi anyagokat, az csak ott alkalmazható, hol a talaj humuszban szűkölködik s ásványi anyagokban bővelkedik. A zöld trágya tehát csakis humuszszaporításra jó, vagyis arra, hogy pótolja azon trágyahiányt, melyet állatjainkkal nem vagyunk képesek produkálni.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szeressék be Mauthner Odón csász. és kir. udvari magkeskedéséből Budapestén a »Sétateri« vagy a Margitszigeti» fűmágerkeket. Ezeket már 28 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bőséggel és gyönyörű sétateri részére.

Nyiltér.*)

Folyó hó 11-én, a stridói körjegyzői irodában községi biráskodás alkalmával sok ember jelenlétében Meszárics János murafüredi (Gibina) községi lakost illetelmelen szavakkal megsértetem, ezért e helyen a sértett féltől ezer bocsánatot kérek.

Stridón, 1903. év május hó 11-én.

Reiner Márton

visesváci lakos, mint sértő.

Előtünk mint tanak:

Nemecz Ferenc,

Novák József,

Kermán János.

*) Ezen rovásban közöltékert nem vállal felelősséget a Szerk.

C S A R N O K.

Egy természeti kincs.

Magyarország* a szélsőségek, a legértékesebb ellentétek országa. Valóban, ez az ország oly gazdag még részben fölhasználatlanul heverő természeti adományokban; ez ország, melyben az

arany kalászok az arany ércekkel s a tokaji bor aranyával szövetséget kötnek; ezen ország egyáltalán a legerőteljesebb gyógyforrások, a legüditőbb asztali vizek aranyföldje, s dicsekszik oly keserűvízzel, melyen különben az egész föld kerékén nem fordul elő. Kiválóan a Ferencz József keserűvíz az, mely az utolsó évtizedek óta az orvosi világ növekedő figyelmét magára vonta és immár mint sokat használt elsőrangú gyógyszer évenként több millió palackban mind a két félgömb országába, mindenüvé, a hol a civilizáció előre nyomult — szétküldetik.

E természeti kincs, mely a férfélfedre terjedő fonskból, a melynek közepén a Ferencz József forrás kutjai léteznek — oly gazdagon merítették; évezredek óta ismeretlenül és fölhasználatlanul hevert. A budai hegyész, melynek szőlőkkel borított déli lejtőjén — lassu hajással a hatalmas Duna-török felé a Ferencz József forrás nagyszilárd keserűvíz-medencéjébe fcszsenek, már a rómaiak idejében nemcsak ismert, de szabályszerűleg telepesite is volt; azonban bár mennyit is fedeztek föl, építettek és alkottak a római légión, a nagy kincs mellett, melyet a budai déli fensík részben meocsaras rétege alatt rejtgetett, észrevétlenül és figyelmen kívül haladtak el. A hunok és avarok itt ütöttek föl sátraikat. Mátyás király innen parancsolt egy fél világrésznek, a törökök itt tartózkodtak s mint egyetlen emléket az általuk fölállított budai hév-fürdőket hagyták reánk, sőt még a szabadságharc is ötven év előtt pirosa festé it a mezőket, a nélkül, hogy a földalatti kincs ismervé vagy pedig éppen fölhasználna lett volna.

Csak az utolsó néhány évtized haladásának köszönhető, hogy a Ferencz József forrás gyógyhatásos vize még a legtavolabbi vidéken lakó szenvedő emberiség számára is hozzáférhetővé tették. Néhány lustrum előtt még elhanyagolt, félig meocsáros föld, fölülétlen uszáló natronsókkal, a Ferencz József forrásnak jellemző völgytekője által ismeretes területe, ma jól van művelve s föléje a szétkülődő igazgatóság a legtökéletesebben berendezett telepet állított, mely ép úgy a palackozás közvetlenül magukból a forrásokból történő megtöltése, valamint az izléses kiállításra és szétkülödtetésre, saját vasut- és szekérbereendezések által az ujkor legszigorubb követelményeinek megfelelhet.

Ezen, Ő felsége a magyar király után elnevezett forrás vegyi vizsgálatai az oldó és elvezető, könnyen emészthető s a vizek izét javító alkatrészeknek oly szerencsés összetételét mutatják (1000 gr.-ban 487 sulfat, 17 chlormagnezia és vasoxid, 26 szén-savas natron és szén-sav), ugy, hogy ezen, jelenleg a gyógyszerészet értékes részeként elismert ásványvíz, virágzó világiparágat képez.

Egyéb keserű-források vegyelemzéseivel való összehasonlítások a Ferencz József keserűvíz alkalmazásának sokszerte előnyeit azonnal felismerhetők teszik, a melyből ezen kivül minden országbeli legkiválóbb orvosok teljesen egybehangzó ítélete szerint, a kívánt hatás elérésére a többi keserűvízekből használt adagnak csak a felerészre szükségeltetik.

A Ferencz József keserűvíz az utolsó husz év legnagyobb kitüntetésén őt világrészben tíz aranyéremmel lett kitüntetve, legutóbb a hasonló nevé vizek közül egyedül a Milleniumi Nagy Éremmel és Ő felségének ez alkalomból adományozott legmagasabb kitüntetésével tiszteltett meg.

Mily bajban szenvedő fordul az eredmény legnagyobb kitüntetésével a Ferencz József keserűvíz természeti gyógyerejéhez? Óriási tömege ez a dolgozó emberiségnek, akár szellemi vagy kézi munkával foglalkozzék, melynek viszás, reakényszerített életmódja folytán akár az emésztésben, akár egyáltalán a legfontosabb szervekben érzett zavarok miatt panaszra van oka. De azon szegény gazdagok is, a kik az asztal örömeiből nagyon sokat élveztek, s ezért elhijasodással fenyegettetnek, mindig a biztos, békésüléseket hatványozó Ferencz József keserűvízhez menekülnek. Ez esetekben elődeinknél részben növényi, részben müleges könnyebbítő szerek, s ezek közt nem ritkán igen költségesek voltak kéznél. E szerek gyakran valamelyes gonosz következményekkel, káros visszahatással voltak összekötve. A Ferencz József keserűvíz e szereket természetes, erőteljesen oldó ereje folytán oly zavarokról, me-

lyek vérbősége és emésztési hibák folytán jöttek létre, tulszárnyalta már.

Mint normális adag elégséges egy boros pohár = 150 grammnyi vízzel, reggel éhgyomorra; a víz hőmérséklete ne haladja meg a 12 R. fokot. de ajánlatos külön köresekben az orvos urak tanácsát igénybe venni.

Bárminlyen különbözők is a szenvedések, melyekkel a természet az ő kedvencét, az ember megfogalmazja, egyáltalán kevés megbetegedésre alkotott olyan könnyű különleges gyógyszert, mint a melyet a Ferencz József ásványvíz képez, mely általános kedveltsége és használatja miatt most már mindenütt, még távoli világrészekben is, könnyen meggerszerhető.

A budapesti M. K. T. Egyetem második belkóródn (Korányi Frigyes tanár) észlelt kísérletek alapján eredményként a következőket sorolhatjuk fel: I. A Ferencz József keserűvíz-forrás erős hashajtó hatással bír. 2. Az étvágyat nem csak hogy nem csökkenti, de sőt növeli. 3. Alkalmazása után a bélhuzamban semmi kellemetlen utóhatás vissza nem marad. 4. Elvonó hatás tekintetében a legtöbb eddig ismert hashajtószerezzel kiállya a versenyt.

Ezek alapján e víz alkalmazható és kellő sikert mutathat fel: I. Mindennemű székrekedésnél, melyek előre met gyomor- és bélhurduhoz, szívbeli és máj-érkeringési akadályhoz, alhasi vérpangás és vérbőséghez csatlakoztak. II. Az agy és agyhártyák vérbőségénél — esetleg lobjánál. III. Gyomor és belek — kivált — idült hurajtánál (midőn az étvágyt is feltűnő módon növeli). IV. A női medenczeszervek teveny lobjánál. V. A férfi ivarszervek lobos bántalmainál. VI. Végül a nevesebb bélszervek lobjánál, mindazon esetekben, midőn a bélre való elvezetés van javulva.

Dr. Korányi Frigyes főrendiházi tag ur pedig a következőképen nyilatkozik: »A Ferencz József keserűvíz különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserű nem kellemetlen ízű; hogy már kicsiny, alig 150 grammnyi mennyiségben biztos hatása van, hogy ez aránylag rövid idő alatt, minden kellemetlen mellékhatás nélkül szokott bekövetkezni, és hogy a víz még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyt és az emésztést.»

A bécsi általános közkórház V. beikóroda vezetője Drasche Antal tanár ur, a Ferencz József keserűvíz tárgyala klinikai közleményében ekképp ír: »Ezen vegyileg oly kitűnő ásványvíz, mint a keserűvízek tulajdonképeni képviselője tekinthető. A betegek szívesen veszik be és folytonosan használat mellett is jól türik; oldó és hashajtó hatása kisebb adagokra következik be, mint minden egyéb hasonló vizeknél.»

Dr. Cantani, a nápolyi belkóroda hírneves tanára, az 1885-ik évben egy művet írt, a melyben felemliti, hogy: »Leginkább kiemelendőnek tartom, hogy a Ferencz József keserűvíz czukorbetegségben szenvedő betegeknek, kik szigorú kezelésnek voltak alávetve, nagy előnnyel használtam. A Ferencz József víz teljesen pótolta a karlsbadi természetes ásványvizet.»

Dr. Kunze C. F. Halleban, a »gyakorlati orvostan« ismert szerzője, ezen könyv 13-ik kiadásában, a Ferencz József keserűvízről így nyilatkozik: »Gazdag kén-savas magnesia-tartalma folytán igen biztos és gyors hatása hashajtószere s minthogy egyszersmind ketted szén-savas natront tartalmaz, a legtöbb hasonló ásványvízzel szemben nagy előnye, hogy hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyt.« Dr. Kunze ur továbbá egy az élettani hatás és gyógyjavalatokra kiterjedő művet közölt a Ferencz József forrás ásványos vizéről, a melyet az igazgatóság kívánatra megküldött.

Felolós szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

mulasztást követők minden darab ló után 30 koronáig terjedhető bírsággal büntetettek. A loószályozó bizottság elé vezetés alól mentesek:

a) Azon lovak, a melyek az évi bejelentés alól mentesek.

b) Az állítási kötelezettség alól felmentett lovak.

c) Azon csikók, melyek az osztályozás évében a négy éves kort nem haladják túl.

d) Azon kancák, melyek az osztályozás előtt 8 nappal ellettek, vagy a melyeknek ellése közvetlenül váratik, de csak azon esetben, ha az osztályozás helyéig azokkal hosszabb utat kellene tétetni.

e) A ragályos, lázas, vagy egyéb nehéz beteg lovak; és végre

f) A nyílvánvalóan alkalmatlan lovak.

Az osztályozó bizottság elé vezetés alóli mentesítést minden lótulajdonos a felmentési okot előtűntető bizonyítvánnyal tartozik igazolni. Ezen bizonyítványok az osztályozás napját megelőzőleg a községi előjáróságának átadandók. Kelt Csáktornya, 1903. évi május hó 13-án. »Az előjáróság.«

— Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferenc József keserűvíz** valamennyi hashajtó vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozottan Ferenc József keserűvizet.

— **Protestáns istentisztelet** Május 24-én vasárnap d. e. 10 órakor a csáktornyai állami polgári iskolában Úr vacsorával egybekötött istentisztelet lesz.

— **Beküldetett** A »Muraköz« múlt heti számában egy hír jelent meg a csáktornyai kántorválasztásról. Egy tuluzgó katolikus hívő ugyanis azt állítja, hogy a három jelentkező közül egyik felbemészó jó hangjával nyerte meg a község kegyét, addig a másik jelölt borban és pálinkában utazott a nép között. Egy-két kabátos embert is látott emennek a pártján, a miből azt következtette, hogy a rokoni akarják erővel beleültetni a »domaicit« a csáktornyai kántorságba. Nagyon téved, ha azt hiszi! Emennek a rokonságából csak egy szavazat kerül s tudjuk, hogy egy fecske nem csinál nyarat. Arról pedig igazán nem tehet a tisztelt katolikus hívő, hogy a felbemészó jó hangja fölött részére nem tudott, de meg tiz szavazatot sem összehozozani, sőt a csáktornyai kántorságba »beállítani.« Hja! az élet bus tragédia! Elni: nehéz! Meghalni — kin! Születni — szegény embernek születni — nyomorult hiba!

Éz is egy katolikus hívő.

— **Esküvő** Sostarics Pál perlaki kereskedő folyó hó 10-én tartotta esküvőjét Nagykanizsán Péntek Matild kisasszonnyal.

— **Telivér csikók árverezése Kisbér**en. Folyó hó 18-án déli 1 órakor a kisbéri m. kir. állami ménesnél tíz darab egy éves angol telivércsikó fog azonnali készpénzfizetés mellett nyilvános árverés útján eladatni. Ezen csikókat csak oly magyar vagy osztrák honpolgárok vehetik meg, kik állandóan az osztrák-magyar monarchiában laknak s magukat kötelezik arra, hogy a megvett lovakat soha külföldre, vagy külföldre sem el, sem bérbe nem adják. A kikiáltási árón alul egy csikó sem fog eladni.

— **Jutalom pályázat** faiskola kezelők

számára. A »Magyar Földhitelintézet« a hazai gyümölcsfatenyészésnek a községi faiskolák útján való előmozdítása czéljából az 1902. évtől kezdődőleg újabb 10 évre 1 drb. 600 koronás, 2 darab 400 koronás és 18 drb. 200 koronás jutalmat tűz ki oly tanítók jutalmazására, kik faiskolát kezelnek és a fatenyészés terén szembetűnő sikert képesek felmutatni. Ezen díjakra pályázhat minden hazai faiskolát kezelő néptanító, valamint oly községi lelkész is, ki a faiskola kezelésén kívül a népiskolákban a gyümölcsfatenyészést hivatásszerűen tanítja s tanításának eredményeként községében és vidékén a nemes gyümölcsstermelés terén látható sikert képes felmutatni. Különös figyelembe részesítik azokat a tanítókat, kik a floxera által elpusztított vidékeken kezelnek mintafaiskolát. A pályázati kérvények elbírálásánál főleg a leginkább keresett gyümölcsfajok nagyban való szaporítására, a faiskola rendszeres kezelésére, a faiskola kerítésének minőségére, az oltás módjára, a magas és félmagas törzsű fák helyes nevelésére fektetik a fő súlyt. A folyó évi díjakra a m. kir. földművelésügyi miniszterhez czimezett pályázatok július hó 1-éig adandók be az illető kir. tanfelügyelőségéknél. Az 1 koronás bélyeggel ellátott pályázati kérvényekhez a faiskola vázlatos rajzát, részletes leírását, és abban található csemekor-, nem- és fajszerinti kimutatását kell mellékelni. A kik már egyszer jutalmat nyertek, csak abban az esetben pályázhatnak, ha kézz ojtványállományuk legalább kétszer akkora, mint első jutalmazáskor volt.

— **Tüz Drávavásárhelyen.** Folyó hó 6-án este 3/4 órákor Drávavásárhelyen a község északi részén levő magánosan álló téglából épült, cseréppel fedett s a község tulajdonát képező pásztorház padlása kigyuladt és a tűzözt, valamint a padlason levő szalma s takarmány elégték. A tűzet másfél óra alatt sikerült eloltani. A tűz valószínűleg gondatlanság folytán keletkezett. A kár körülbelül 900 kor. Biztosítva semmi sem volt.

— **A szerencsekerék és a szerencseszekér.** Az öreg Faldy Ferenc csak Fortuna hintőjét ismerte és szépen megénekelte, hogy benne mindenki okosan üljön és ügy forgassa tengelyét, hogy ki ne dűljön. A szerencsekeréket aligha ismerte, mert akkor arról bizonyára dieshymnusokat zengedett volna a költő. Hogy is ne, midőn a szerencsekerékből jut el az emberhez a legkézzelfoghatóbb szerencse: a főnyeremény! Csak kormányozniuk kell a saját elhatározásunkat és oda irányítani, hogy sorsjegyet vásároljunk. És pedig osztályorsjegyet. Mert ezzel legkönnyebben juthat el hozzánk az igazi szerencse. Azután okosan kell kitartanunk a már birtokunkba jutott szám mellett, mert Fortuna asszony nemcsak megbecsüli, hanem fényesen is jutalmazza állandó hűségünket. Ez a módja annak, hogy a szerencsekerékből Fortuna asszony fogatán jusson el hozzánk a főnyeremény. A legutóbbi 600000 koronás főnyereményt is így nyerte 4 szerencses család a Török Á. és Társas bankházában (Budapest, I. kerület, VI. Terezkörút 46; fiókok: Váci-körút 4., Múzeum-körút II., Erzsébet-körút 54.), vásárolt, 57080 számú sorsjeggyel ennél fogva ajánlatos, hogy a sorsjegyvásárló közösség a szerencses és megbízható Török-cözegnél szerezzé be sorsjegyet, mert ez a bankház vékonék minden irányban teljes biztonságot nyújt, tekintettel arra, hogy legnagyobb osztályorsjárték-üzlet hazánkban.

— **Vesztett kutya Stridón.** Stridóról jelentik, hogy a napokban Slájerországából Stridóra letelepedett Smúl József nevű lakosnak fekete-fehér szőrű kutyája folyó hó 13-án reggel a gazdája lakásáról megszökött és ugyanaz nap reggel Csertán János

stridói utkaparó lakásába beszaladt és az utkaparónak 4 éves József nevű fiát a mellén és arczán megmarta. A gyermek arca 14-én reggelre megdagadt. A veszett-néme lálzó kutya az utkaparó lakásából Nagy-Edesd felé futott, hol még ugyancsak 13-án délelőtt 9 órakor Novák András 5 éves Flórián nevű gyermekét a könyökön harapta meg. Innen Turzövölgyle felé futott a kutya, hol egy serlész és egy kutyát szintén megmarta, míg a vargahegyi grófi erdő aljában az üldözők agyon ütötték. A megmarrt gyermekeket a stridói körörors vette ideiglenes kezelés alá. 15-én pedig felvitték őket Budapestre, a Pasteur-féle intézetbe. Itt emlíjük fel, hogy ugyan e vidéket alig 3 hónapja otdották fel a hasonló okokból elrendelt ebzárlat alól.

— **Lopások.** Múlt hó 29-én Csáktornyai gabona piaczon Novák Pál mikszvári lakosnak a pénztárczáját a benne levő 40 kor. 20 fillérrel; — és folyó hó 11-én Vuk Ferencz felsőmihályfalvi lakosnak egy kabátját ismeretlen tettesek ellopták.

— **A mezőgazdaság pangásának egyik oka.** Bár merre jársz kedves magyarom szép hazánkban, sehol annyi panaszt nem hallasz, mint éppen a gazdák körébe! Pedig hát jó volna magunkba szállani, mert a pangásnak nagyobbreszt önmagunk vagyunk az oka. Igaz, sokat olvasunk és még többet beszélünk kedves hazámiai a trágyázásról, de hol van az a magyar gazda, aki azon helyzetben van, hogy elegendő istállótrágyát adhasson az évszázadokon át zsarolt éhes talajnak? Rövid a válasz: Sehol. De míg a külföldi gazda ily viszonyok között siet a hiányt műtrágyával pótolni, addig Magyarországon vajmi kevesen vannak, kik műtrágyát alkalmaznak, vagy legalább kísérletek által igyekeznek talajuknak tápanyagszükségletét tanulmányozni és ily módon a szükséges műtrágyafajt megválasztani. Sok esetben, mint p. o. őszli kalászosok alá, luczernára, herére, rétre; valamint kapások alá is, nem is kell válogatni, mert rendelkezésünkre áll egyike a legkitűnőbb és mégis olcsó műtrágyáknak, t. i. a thomassalak vagy thomaszfoszfát, melynek hatása nemcsak feltétlenül biztos, hanem legalább 3 évre terjed és a ki elég óvatoss, hogy nem vásárol hamisított árut hanem megbízható czéghöz fordul ezen felülmulhatatlan műtrágyáért, azonkívül pedig szavatosságot követel az eladótól a beltartalomért, továbbá a kapott árut vegyikísérleti állomás által felülvizsgálta, már az első esztendőben meg fog győződni arról, hogy nemcsak megterül a trágyázás költsége a műtrágyázás által elért terméstelebből, de még jelentékeny haszon is marad. Már pedig ez a fődolog! Ha a magyar gazdaközösség ezen kis utmutatást megszívleli, úgy mihamar ismét be fognak következni a régi jó idők, mikor a talaj bususan jövedelmezett. Érdeklődőknek felvilágosítással szolgál Kálmán Vilmos, Budapest, VI. Terezkörút 3 sz.

— **A kit kétszer löttek agyon.** A napokban halt meg Madridban Caballero Frutas nevű öreg spanyol, a ki arról volt nevezetes, hogy kétszer löttek agyon és mégis életben maradt. Caballero fiatal katona korában Cabeza karlista fogságába került és mind a kétszer agyonlövetésre ítélte. Először a tubela de navarri ütőkövet után 18 társával együtt akarták agyonlőni. A golyó nem találta életveszélyesen, azonban elajult és lerogyott a többiekkel. Egy paraszt em-

ber találta meg s keltette életre. Később egy év múlva 35 bajtársával egyetemben lötétek agyon Tolose de Guipuzoban. A golyó a száján bement és hátul jött ki. Már már elakarták temetni a többi halottakkal, midőn észrevették, hogy él. A kórházba vitték, hol aztán felépült. Madridban telepedett le és szabómesterséget folytatott s nagyrészt kegyadományokból élt.

— **Mire jó a zöldtrágyázás.** Ujjab időben sokat foglalkoznak a szaklapok a trágyázás kérdésével s annak mikénti megoldásával. Ha figyelemmel kísérjük a közleményeket, azt a tapasztalatot merítjük azokból, hogy bár nagy tudományos apparátussal igyekeznek a kérdést tisztázni mégis teljes világosságot nem nyerhetünk azokból és pedig azért nem, mert a kísérletezők figyelmen kívül hagyják azt a fontos tényezőt, hogy a gyakorlati életben a tudomány által már helyesnek bizonyult eljárások ésszerűen fogantathatók-e vagy sem. A többek közt egymással homlokegyenest ellenkező vélemények látnak napvilágot a zöldtrágyázásról, melynél bizonyos növények termése nem hordatik be, hanem fejlődésének egy elért szakában alászántatik. Kérdés, vajon általánosságban indokolt-e ezen eljárás, vagy nem? Mi határozottan tagadó választ adunk s csak bizonyos esetben lehetünk annak szószói. És pedig tagadó választ adunk azért, mert miután be van bizonyítva az, hogy a zöld trágya csak humuszt ad a talajnak s nem egyúttal ásványi anyagokat, az csak ott alkalmazható, hol a talaj humuszban szűkölködik s ásványi anyagokban bővelkedik. A zöld trágya tehát csakis humuszszaporításra jó, vagyis arra, hogy pótolja azon trágyahányt, melyet állatjainkkal nem vagyunk képesek produkálni.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsítót akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Odáon csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapestre a »Sétateri« vagy a Margitszigeti» fűmágkeveréket. Ezeket már 28 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bőséggel átvétele és gyönyörű sétateri részére.

Nyilttér. *)

Folyó hó 11-én, a stridói körjegyzői irodában közösi bíraskodás alkalmával sok ember jelenlétében Meszariés János murafüredi (Gibina) közösi lakost illetelmelen szavakkal megsértettem, ezért e helyen a sértett féltől ezer bocsánatot kérek.

Stridón, 1903. év május hó 11-én.

Reiner Márton

viszavésári lakos, mint sértő.

Előttünk mint tanuk:

**Nemecz Ferencz, Novák József,
Kermán János.**

*) Ezen rovásban közöltük nem vállal felelősséget a Szerk.

C S A R N O K.

Egy természeti kincs.

Magyarország* a szélsőségek, a legtrikább ellentétek országa. Valóban, ez az ország oly gazdag még részben fölhasználatlan heverő természeti adományokban; ez ország, melyben az

arany kalmazok az arany érezekekkel s a tokaji bor aranyának szövetését köntek; ezen ország egyuttal a legerőteljesebb gyógyforrások, a legüdítőbb asztali vizek aranyföldje, s dicsekszik oly keserűvízzel, milyen kölöben az egész föld kerékén nem fordul elő. Kiválóan a Ferencz József keserűvíz az, mely az utolsó évtizedek óta az orvosi világ nyekedők figyelmét magára vonta és immár mint sokat használt elsőrangú gyógyszer évenként több millió palackban mind a két félgömb országába, mindenütt, a hol a civilizáció előre nyomult — szétküldetik.

E természeti kincs, mely a mérföldekre terjedő fónsík, a melynek közepén a Ferencz József forrás kutjai léteznek — oly gazdagon merítették; évezredek óta ismeretlenül és fölhasználatlanul hevert. A budai hegység, melynek szőlőkkel borított déli lejtőjén — lassu halással a hatalmas Duna-tükről felé a Ferencz József forrás nyek, természetesen keserűvíz-medencéi fckszenek, már a rómaiak idejében nemcsak ismert, de szabályszerűleg telepesite is volt; azonban bár mennyit is fedeztek föl, építettek és alkottak a római légiónk, a nagy kincs mellett, melyet a budai déli fónsík részben moerasas rétege alatt rejtgetett, észrevétel nélkül és figyelmen kívül haladtak el. A hunok és avarok itt ütöttek föl sátraikat. Mátyás király innen parancsolt egy fél világrésznek, a törökök itt tartózkodtak s mint egyetlen emléket az általuk fölállított budai bévfürdőt hagyták reánk, sőt még a szabadságharoz is ötven év előtt pirosra festé itt a mezöket, a nélkül, hogy a földalatti kincs ismerve vagy pedig éppen fölhasználva lett volna.

Csak az utolsó néhány évtized haladásának köszönhető, hogy a Ferencz József forrás gyógyhatásos vize még a legtávolabbi vidéken lakó szenvedő emberiség számára is hozzáférhetővé tétetett. Néhány lustrum előtt még elhanyagolt, félíg moerasós föld, fölülétlen uszáló natronsókkal, a Ferencz József forrásnak jellemző völgyteknője által ismeretes területe, ma jól van művelve s följe a szétkülönd igazgatóság a legkötelesebben berendezett telepet állított, mely ép egy a palackoknak közvetlenül magukból a forrásokból történő megtöltése, valamint az izléses kiállításra és szétkülöndre, saját vasut- és szekérbereendezések által az ujkor legszigorubb követelményeinek megfelelően.

Ezen, Ó felsőge a magyar király után elnevezett forrás vegyi vizsgálatai az oldó és elvezető, könnyen emészthető s a vizek izét javító alkatrészeknek oly szerencés összetételét mutatják (1000 gr.-ban 48-7 sulfat, 17 chlorinmagnesia és vasoxid, 26 szénasavas natron és szénasav), úgy, hogy ezen, jelenleg a gyógykincsek értékes részeként elismert ásványvíz, virágzó világiparagát képez.

Egyéb keserű-források vegyelemzéseivel való összehasonlítások a Ferencz József keserűvíz alkalmazásának sokszor előnyeit azonnal felsmerhetetővé teszik, a melyből ezen kívül minden országbeli legkiválóbb orvosok teljesen egybehangzó ítélete szerint, a kívánt hatás elérésére a többi keserűvízekből használt adagnak csak a feleterése szükséges.

A Ferencz József keserűvíz az utolsó husz év legnagyobb kiállításain öt világrészben tíz aranyéremmel lett kitüntetve, legutóbb a hasonemű vizek közül egyedül a Milleniumi Nagy Éremmel és Ó felsőge nek ez alkalmából adományozott legmagasabb kitüntetésével tiszteltet meg.

Mily bajban szenvedők fordul az eredmény legnagyobb kiállításával a Ferencz József keserűvíz természeti gyögyerejéhez? Óriási tömege ez a dolgozó emberiségnek, akár szellemi vagy kézi munkával foglalkozzék, melynek vizsgálás, reaktívszerített életmódja folytán akár az emésztésben, akár egyáltalán a legfontosabb szervekben érzett zavarok miatt panaszra van oka. De azon szegény gazdagok is, a kik az asztal örömeiből nagyon sokat élveztek, s ezért elhjasodással fenyegettetnek, mindig a biztos, bétöröléseket hatványozó Ferencz József keserűvízhez menekülnek. Ez esetekben elődeinknél részben növényi, részben müleges könnyebbítő szerek, s ezek közt nem ritkán igen költségesek voltak kéznél. E szerek gyakran valamelyes gonosz következmény-nyel, káros visszahatással voltak összekötte. A Ferencz József keserűvíz e szerek természetes, erőteljesen oldó ereje folytán oly zavaroknál, me-

lyek vérbőség és emésztesi hibák folytán jöttek létre, tulszárnyalta már.

Mint normális adag elégséges egy boros pohár = 150 grammnyi vízzel, reggel éhgyomorra; a víz hőmérséklete ne haladja meg a 12 R fokot, de ajánlatos külön kőresekben az orvos urak tanácsát igénybe venni.

Bármilyen különbözök is a szenvedések, melyekkel a természet az ő kedvencét, az embert meglátogatja, egyuttal kevés megbetegedésre alkalott olyan könnyű különleges gyógyeszközi, mint a melyet a Ferencz József ásványvíz képez, mely általános kedveltsége és használatja miatt most már mindenütt, még távoli világrészekben is, könnyen megszerezhető.

A budapesti M. K. T. Egyetem második belkóródán (Korányi Frigyes tanár) észlelt kísérletek alapján eredményként a következőket sorolhatjuk fel: I. A Ferencz József keserűvíz-forrás erős hashajtó hatású bir. 2. Az étvágyat nem csak hogy nem csökkenti, de sőt növeli. 3. Alkalmazása után a bélhuzamban semmi kellemetlen utóhatás vissza nem marad. 4. Elvonó hatás tekintetében a legtöbb eddig ismert hashajtószerezrel kiállja a versenyt.

Ezek alapján e víz alkalmazható és kellő sikert mutathat fel: I. Mindennemű székrekedésnél, melyek előre ment gyomor- és bélhurathoz, szívbéli és máj-vérkeringési akadályhoz, alhasi vérgangás és vérbőséghez csatlakoztak. II. Az agy és agyhártyák vérbőségénél — esetleg lobjánál. III. Gyomor és belek — kivált — időt huratjánál (midőn az étvágyat is feltűnő módon növeli). IV. A női medenceszervek heveny lobjánál. V. A férfi ivarszervek lobos baltáimnál. VI. Végül a nemesebb belszerek lobjánál, mindazon esetekben, midőn a bélre való elvezetés van járvalva.

Dr. Korányi Frigyes főrendiházi tag ut pedig a következőképen nyilatkozik: »A Ferencz József keserűvíz különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserű nem kellemetlen ízű; hogy már kicsiny, alig 150 grammnyi mennyiségben biztos hatása van, hogy ez aránylag rövid idő alatt, minden kellemetlen mellékhatás nélkül szokott bekövetkezn, és hogy a víz még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és az emésztést.«

A bécsi általános közkórház V. beikóróda vezetője Drasche Antal tanár ur, a Ferencz József keserűvíz tárgyaltó klinikai közleményében ekkép ír: »Ezen vegyjelg oly kitűnő ásványvíz, mint a keserűvizek tulajdonképeni képviselője tekinthető. A betegek zivissen veszik be és folytonos használat mellett is jól türik; oldó és hashajtó hatása kisebb adagokra következik be, mint minden egyéb hasonlóan vizeknél.«

Dr. Cantani, a nápolyi belkóróda hírneves tanára, az 1885-ik évben egy művet írt, a melyben felemlíti, hogy: »Leginkább kiemelendőnek tartom, hogy a Ferencz József keserűvíz czukorbetegségben szenvedők betegetimél, kik szigorú kezelésnek voltak alávetve, nagy előnnyel használtam. A Ferencz József víz teljesen pótolta a karlsbadi természetes ásványvizet.«

Dr. Kunze C. F. Halleban, a »gyakorlati orvostan« ismert szerzője, ezen könyv 13-ik kiadásában, a Ferencz József keserűvízről így nyilatkozik: »Gazdag kénsavas magnesia-tartalma folytán igen biztos és gyors hatása hashajtószerez mint hogy egyszersmind ketted szénsavas natront tartalmaz, a legtöbb hasonlóan ásványvízekkel szemben nagy előnye, hogy hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat.« Dr. Kunze ur továbbá egy az élettani hatás és gyógyjavalatokra kiterjedő művet közzölt a Ferencz József forrás ásványos vizéről, a melyet az Igazgatóság kinaatra megküld.

Felelős szerkesztő:

M A R G I T A I J Ó Z S E F.

Kiadó és leltalajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

Sve pošiljke se tičuć zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime, **Margitai Jožefa** urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:

knjižara **Fjischel Filipova**, kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 8 kor.
Na pol leta . . . 4 kor.
Na četvert leta . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Nekoliko istinite reči medjimurskomu puku.

Vu našem susedstvu, prek Drave vu vnoгих mestah Horvatske zemlje žalostni i nevugodni položaji bivaju.

Puntari su uznemirili siromaškoga drugač mirnoga puka. Puk vu vnoгих mestah Horvatske pustoši, tere, vuništi sve Bez pameti beži vu nevolju i vu pogibelj za nikaj! . . . tojest za volju bezdušne puntare! Pravicu hoćeju ovi vu blato zgaziti, sunce hoćeju potemniti, mir hoćeju na nikaj spraviti! Rezdružiti se hoćeju od milu materdomovinu Magjarsku, koja nje 800 letah dugo vu svojih krilah nosi, iz svojih prsah hrani, koja je nje delnike vćinila svoje slobode, jednakosti i svojeg jezeroletnog ustara. Horvati su se pobunili proti banu, proti vladi i proti zakonih Vnogi izmed horvatlah neverni su postali k koruni Svetoga Štefana i proti materdomovini Magjarskoj.

Nas Medjimurce, koji se svaki den doticamo sa stanovnici Horvatske zemlje, jako zauzimaju položaji naših susedah, im mi Medjimurci smo tak rekuć postavljeni na to, da onu kopću, koja bi morala biti med materdomovinom Magjarskom is med Horvatskom, obdržimo i ojakšimo. Vu duhu Zrinyjah, kojih velikost i domoljubost jednako štuju magjari i horvati, naveke su se trsili naši prededi, da pod korunu Svetoga Štefana spadajući puk Horvatske zemlje spozna

i razme naroda magjarskoga i ljubi Magjarsku materdomovinu.

Horvatski puntari nisu zadovoljni bili s tem, da su horvatskoga naroda spuntali proti vladi, nego tajno su došli prek Drave, pak hoćeju medjimurskoga puka vu nesreću vpelati. Po cestih, vucicah, pri željezničkih stacijah razmetali su i takaj vu ruke dali novine i druge spise, vu kojih puntaju ljudi proti našoj medjimurskoj zastavi, proti magjarskih napisov, proti magjarskomu jeziku, proti magjarskih uredbah i proti magjarskik zakonah.

Ali ovi bezdušni puntari su zločesto rvcunali! Medjimurski puk nije tak bez pameti, da bi se naseji ovim nerodoljubivim novinam, spisom i buntovnikom. Dobro zna medjimurski puk, da svakomu nepravednomu i nezakonitomu činu je kraj kaštiga. Temnica i suzanjto sćeka na one, koji proti od kralja potvrđenih zakona hpuntaju i pobuniju se. Ova kaštiga čeka i na pobunjenike i puntare Horvatske zemlje. Medjimurski puk vnoго više pameti ima, kak da bi sebe i svoju obitelj vu pogibelj rušil. Pak onda medjimurski puk vre jezero let spada k magjarskomu narodu. Od ovoga dugoga vremena je delnik bil svemu onomu dobru, kaj je magjarski narod preživil, pak i delnik je bil svemu onomu, kaj je magjarski narod pretrpel. Zabadava su za nas buntovni spisi novine i čalarni govori ilincov. Mi medjimurci ostanemo ono, kaj smo bili i kaj smo je: verni prama našoj ljubljenoj domovini Magjarskoj. ostanemo verni prama zakonih

njegovih. Naši starci i prededi su nam prikrebili ovu lepu zemlju i našu slobodu, pak magjarski narod i magjarski zakoni verno čuvaju i obraniju naše starinsko dobro i naše stare pravice.

Mi ne čekamo pobolšanje stališa našega od pobune, nego od gospodina Boga, koj s trakom sunćenim dozori naše, žito i svojim dobrotivim deždjom poleje naše senokoše i naša sćtva. Mi se ufamo vu to, da bude nam Gospodin Bdg pomogel, ako budemo Bogabojeći, pošteni i delavni.

Zato odhadjajte od nas puntari i nepoduľajte mir naše hiže bantuvati!

I ako bi ipak s takovim nakanenjem se vupali med nas došli, gotovih nas najdete, da vas iztiramo iz naših hižah ta, odkud ste došli.

Stem se nam grozite, da budete hiže naše vužgali, ako nebudemo s vami držali. No! samo hodte! Ne bojimo se vas! Bolje bi bilo, ako bi doma za svoje posle gledali, kak bi si vu red stavili vaše zapušćene oranice i gorice, mesto toga, da blago orsaga i drugih ljudih terete i pustošite. I bolje bi činili, ako bi za ove grehe pokoru činili vu ćirkvi, kak pak bi radi i nas vu nesreću hitili s vašimi bezdušnimi buntovnimi spisi i novinami!

Zbog toga najpazi svaki medjimurec, osobito pak na hrvatskoj granici, gde je puk skušavanju najbolje podvržen! Makar na biciklinu, makar peške, ili na kolih dođu k vam iz Horvatske dešice, poljodelci ili drugi ljudi s takvim govori, spisi ili novinami,

Z A B A V A.

Ohrabril ga je.

Kakova je razlika med pućanstvom i opel pućanstvom, sigurno nije mnogomu poznato. Jedni su odrićili i kaj im je na srdcu, to im je i na jeziku, drugi su strašljivi te im je najradje, ako mogu u svoj poniznosti u kakovom kutu tiho biti. Onda dojd, koji su grubijani te koji na nikakov govor nesmognu drugo, nego grubjanski iliti prostački odgovor, a ovem suprotnivo su opet drugi, koji hoće sve iz liepa i samo voljko te niekom finoćom na svaki govor odgovarati i figimi čini, bez i samo mrvice grubjanštine i prostote sve obaviti i t. d.

Dakako, da se ovakove nagnjenosti ćovieka, bilo na fino ili na grubo, bilo na ratoborno ili miroljubivo, navadno pripisuju celomu jednomu narodu ili jednoj celoj familiji, akoprem to nestoji, jer se nemože tvrditi, da su svi horvati i magjari junaci, pošto ima med njimi i takovih, koji su najradje kod stola, pri flaši, ćasom u ruki prvi, a ako bi bilo treba na otvoreno polje

na mejdan izaći, onda su oni najradje doma u zapećku ili na vrtu u vulnjaku. I opet se tvrdi, da su italijani zbegavice, koji se svakoj pogibelji najradje vugnu. Da, ima ih, ali ima med taljani takaj junakah, baš tak kak ima med razkrićanimi magjari i horvati zbegavicah. Dakle ne stoji baš ćvrsto ta regula, već kak goder ima svaka regula svoje iznimke, baš tak ima i ova.

Ali nekaj je ipak u stvari, najme toliko, da je većinom jedan narod istoga duha, jedna familija istih navadah, dakako malom iznimkom tak, da se more punim pravom reci: pobožen kak sepetničar, trpljivan kak legradjan, miroljubiv kak vratišćan, vesel kak štrigovćan, osoran kak kotoribćan i t. d. jer se svaka ova kriepost ili nekriepost većega dela ljudih onog sela drži, kak da se je to jedan od drugoga naućil.

Pak zato je med ponašanjem ovih i onih ljudih razlika, akoprem napokon na jedno izide, samo da je pri jednih na oštri a pri drugih na voljki način.

Jer dojde tu n. p. u Čakovć jedan delavec iz Olniřtza, tam su ljudi većinom miroljubive ćudi, — taj anda delavec nemože vani pod vedrim nebom spati, — i

sreć mu posluži, te u preloškoj ulici najde jednu malu möbliranu, iliti sa pohiřtjom sobicu. Sobica mu se odmah dopadne, jer je dosta svieta i suha, pak anda zapita gazdaricu za miesećnu ćienu. Gazdarica mu odgovori, da za tu sobicu ovak spohiřtvom kak sada tu stoji, zahtieva miesećno deset forinti iliti dvadeset krunah, a jeltinije niti za jeden filler je nemre dati.

»Ah, jaj meni, ćuju gospa! — veli delavec — »neka mi nezamiere, ali za tu malu sobicu je to jedno malo previsoko udarena stanarina: ja mislim, da bi osam forinti na miesec bilo dosta.«

Ali gospa neda niti niti ćuti izpod 10 forinti.

I anda naš delavec otide riećmi: »Baš mi je žal, da se nemožemo pogoditi, ali sobica mi je preskupa. No, s bogom!

U taj hip, dok se Olniřćar izprićava i odhadja, dojd drugi delavec si poglednuti taj kvartir, ali taj delavec je došil iz oštrijeg kraja nego je bil on prvi iz Olniřtze: Ov drugi je bil iz Lettenje i kad stupi z sobu, odmah zapita gazdaricu: »No, pak ua koliko na miesec je ta mala komorka?«

s kojima bi vas pobuniti hoteli, obrnute se od njih i pokazite njim puta vu Horvatsku. Ili ako bi se mozbit našli takovi izmed naših domorodcov, koji bi se tak spozabili, da bi proli magjarskoj domovini, proti magjarskih zakonov, proti miru i obstojećim obćenitim redu vas pobuniti hoteli najte jih posluhnuti, nego jih prijavite višeojoj oblasti, koj bude jih na odgovornost vzel. To dobrobitje domovine. mir vas i decah vaših, štovanje Božjih i človečjih zakonov potrebuje od vas. Negdašnji dober glas Medjimurja i dobro poznato poštenje i domoljubnost medjimurskog puka potrebuje da vu našoj lepoj okolici strah Božji vlada, vu srčih naših ljubav prama domovini stanuje red i mir za naveke se obdrži!

Kaj je novoga?

Peršonski glas.

Milostivni gospodin Grof Feštelic Jenő po više mesečnim putovanju tekućega meseca 4 dana poslje podne vu Čakovec je došel. Na čakovečkim kolodvoru Tóth Istvan dominanski tiszartov i Kayser Lajos grolovski tajnik jesu ga dočekali, odonul pako gospodin grof odvozil se vu Zalaujvarski svoj kastelj.

Zločestí roditelji.

Strahoviti jaj glas prebudil je ove dane v jutro vu Budapešti. Stanovniki i zevsom silom vudrili su vu Peišl Ferencza kelnara stan, ar odovud je bil čuti jaj glasa. Peišl je troju decu imal. Najstareši je preminuče ljeto, kak su redari bili spoznali, po skrovnim načinim vumerl. Mlajšega tri ljet staroga pako su gladom trapili. Još minuče ljeto vu novembru mesecu su ga na žereče železo položili, da bi po takvim načinom moralo siromaško dete iz sveta preminuti. Malo dete je više mesecov lezalo vu Szt-Lászlo špitalu vu žgečih ranah, nego je ipak ozdravilo. Ove dane je otec maloga Franceka opet šharil. Dete su onoga stana stanjujući kvartelniki iz ruk strgali, i na redarski ured odpeljali. Redarski doktor je konstitiral, da su dete više danov s gladom trapili i bili. Pašil je tak valuval, da njegova

žena po imenu Gómöri Érzsébet hotela je dete s ognjem zapraviti.

Malo dete su vu špital odpelali, proti roditeljom pako iztragu podigli. Otec se iz tim žrokom rešuvati. Rekel je, da nemre zdržavati tuliko dece. Redarski kapitan je i mater hotel posluhnuti, nego žena svojim tretljem detetom na Pászló zvano mesto odputovala.

Nesreča.

Velika nesreča se pripetila minuču nedelju poslje podne proti večeru poljeg Temes Kubina na Dunaju. Nesreča, kak iz Temes Kubina pišeju, na sledći način se je zgodil. Šest mladih meštarskih detičov i četiri puce od meštarskih ljudih deca, išli jesu na setnju na jeden bližnji otok. Dobro se jesu zabavljali tamo, nego na friškoma je viher nastal, na tuliko, da si jesu mislili dimo putuvatu. Vu ladju si jesu seli, nego onoga hipa su već slapi na visoko se zdigali i lehka ladja se prevrnula. Tri čizmarski detiči su tri puce s velikom težkocom oslobodili od pogibeli, nego tri detiči i jedna puca se vu Dunaju vtopili jesu. Od nesreče je friško glas nastal vu selu i od stanovnikov veška stran se požurili jesu na lice mesto vtoplenike iskat, nego još do sada ni njim sreča poslužila, da bi mrtva njihov tela mogli najti.

Zavzetje Budima.

Glavnoga grada Budapešta purgari svako ljeto navadni su svetili majuša dvadeset četrtoga dana, na spomenek, kak je Budim bil nazad predoblen. Vu ovoj priliki preminučių honvedov grob, koji su tam gjegjerno vojuvali i opali, je vu Kristina varaša grobju. Varaški senat je zapoved dal groblja ravnateljstvu, da honvedskogoga groba majuša 24. dana naj ljepo okinčiju.

Buna kod birova zbiranja.

Vu Aradvarmegiji tak zvanaj občini Šepros krvna bitka nastala je kod birova zbiranja. Paru Florian stari biro je više votumov dobil, nego občina, koja je Matfej Jožefa hotela na birovsku stolicu podignuti. Kad je jedan kotarski sudec iz Kis Jenőe proglasil, da je stari biro v izbran, puk se na tuliko pobunil, da su žandari morali

medju nje dojti. Puk je na tuliko bil polu njeni, da su žandari oružje morali potrebuvali. Četiri ljudi su taki vumrli, vnogi pako su ranjeni postali. Puk se med tim toga, ipak ni prebojal, rego još k tomu su na varašku hižu napali na tuliko, da su iz Arada soldati morali iti na ponoć žandarom. Opet jeden noveši telegram javi Puk je nakanil tak zvanu socialistu skupstinu držati koje skupštine vodja je Matfej Jožef bil. Poradi toga iz Arada poslano bilo je poželjeznici 3 kompanije soldatov na Seprős. Komaj onda se puk bil vumiril. Još on dali i peti človek je preminul. Onda se zezano takaj, da je Matfej Jožef po belim danu varaske hiže obloke sve izdrobil. Ranjenih ima do petnajst. Zemeljska gospoda se sad bojiju. Glasiju, da s puškami hoćeju proti njim iti. Cele občine stanovniki zveksinom Rumonji jesu. Kesno na večer i ogenj je nastal vu občini.

Pogutani ponezni komade.

Berčas iz svojem življenjem bude naplatil Stic Ferencz vesprinski suknjeni trgovce svoju prevzetnost, koju je pred nekulikimi dnevi vučinil. Vu oštariji se dobro bi zabavljaj vu jedim društvu. Već je malo napil bit, kad je vreme došlo za platiti. Iz dvadeset korun vrazjavajućimi penezi je platil, po priliki do 8 forinov dobil je nazad. Bilo je medju penezi 1 korona 20 fill, 10 fill. i dve korune takaj. Penezi jesu na stolu ležali, kad je Stic ovak bil rekel svojim pajdašom:

— Koj bi se podufal ove peneze postjeti?

Naravski veliki pogled načinili su na njega njegovi pajdaši i ni jeden se ni podufal včiniti.

— No dakle pojem je ja sam.

— I tim pojedinim komadom spuščal je doli po požiraku recene peneze. Najprije 2 fillerske, zatim 10 i 20 fillerske. Pri drobniših je započel a pri forintačkih je dokončal,

Njegovi pajdaši naravski smejali i zatim još nekoliko kupic vina popili jesu.

Stic domom odide, doli legne, ali gori stali se već ni mogel. Penezi su strahovito težili želudca njegovoga. Doktora dal si je

»Deset forinti iliti dvadeset krunah.»
— odgovori gazdarica.

«Kaj, vi stara guska? — vikne ov deset forinti za tu tmičnu luknju? — Možete me skup s vašim kvartlirom . . .»

Olsnitčan, koj je već bil vani na hodniku onamo ove zadnje rieči čul, se sad obrne te gazdarici iz hodnika dovikne: Je, je draga gospa, za to sem njih i ja već malo prije hotel prositi!»

Evo dokaza: Olsnitčan je bil fin a Lettenčan oštar, ali izrečena grubjanstina bila je ista, makar da ju je lettenčan oštro a olsnitčan fino izrekal.

I još je jedan način govorenja, a to je onak baš dobroćudno — po domači, ili kak bi niemac rekel: »gemütlich.» I ta, navada govorenja, bi se mogla uzeti kakti pokrajinska, t. j. gde je celi kraj isti, dakako s malom iznimkom, ali ja bi rekel da je to više, individualno nego pokrajinsko, t. j. da se to više pojedinoga čovieka drži nego ciele okolice, jer n. pr. Kottoribčani su mnogo više kak se ono veli »reš« nego dubrovčani, ali je za to ipak u Kottoribi mnogo osobah po domači dobroćudnih, valjda s razloga, jer su većinom sa dubravčani

u rodbinstvu. — Barem polag one starinske pisme:

Kottoriba, Dobrava — To su sama rodbina.

Rittala, Rittala, — To su sama rodbina.

—

Sveta Marija, Vidovci — To su sami gizdavci.

Rittala, Rittala, — To su sami gizdavci.

—

Kiskanizsa Szepetnik — Obodvema jedan bik.

Rittala, rittala — Obodvema jedan bik . . .

I tak na dalje — A odkud pak dobroćudnom njihova prirodjena voljkost i dobroćudnost, to dakako nije moguće za stalno utvrditi, ali ja bi rekel da to dojde od toga, što dubrovčani većinom obće sa obitelju Hirschler, koja se je već pred mnogo godinah onde naselila i danas tiera trgovinu drvom. To su skroz ali svi do jednoga fini posteni, dobroćudni i vriedni ljudi, a dubrovčani onda, koji s njimi uvijek obće, te su pri njih na to rekuć u školi dobroćud-

nosti, nemogu takodjer drugčiji biti, nego ili onak po domači dobroćudni u govoru i delih, kako je to obitelj Hirschler.

I njihovo sve osoblje, od knjigovodje gore pak do kravara dole mora biti posteno i dobroćudno. A kak to jedan od drugoga navleče, — niti sam neznam.

Toliko samo stoji, da je današnji njihov knjigovodja imal nekakovog trgovackog posla u Budapešti, pak kad je onde u svratištu »Hungaria« odsel, rekel je kelneru sobah:

Čujete dragi gospon oberkelner, ja bi hotel tu sreću imati, pa bi u vašem svratištu ove noći prespati mogel.»

Kelner mu na to posve uljudno, kak se to pristoji, odgovori: »O drago mi bude, ako ću njim moći liepom i čistom sobom i posteljom za ovu i ostale noći poslužiti. On: na svaki način žele sobu u prvom ili najdalje u drugom spratu i to spreda, jer je tu izgled na dunavski Quai i na sam Dunav osobito liepi.»

»Je, znaju gospon oberkelner« — odgovori knjigovodja — »ako su mozbit sobe u stražernem kraju svratišta fehtinije od onih spreda, onda bi njih liepo prosil, da me

dozvati, nego niti on mu ni bil mogući pomoći. Sad s mrtjum se bori.

Štatarium vu Horvatskim orsagu.

Križovske i Belovarske varmegije su premuskomu ove dane na Križevac slobodnoga kraljevskoga varoša i na celi križevski kotar je štatariuma proglasil, ar puk proti višesemu poglavarstvu suprot stavil i tudjega imetka posvojiti nakani. Potrebnia soldacka assistenci za učiniti mira već je ta odposlana. Osim toga kak iz Fiume pišeju horvati se tamo započeli ove dane buniti. Bunu su zato bili odredili, ar varaška oblast je uništio to, da bi Barčić fiumenski horvatov vodja, mogel postati varaški zastupnik. Ovo uništenje proglasili su takaj i u spravišću, na kojem je sam Barčić takaj bil nazočen, koj iz čvrstim glasom dal je njim na znanje, da svom jakostjum proli oblasti nakani vojovati. Barčića kako vu spravišću tako i pred varaškom hižom skup spravljeni puk iz velikom ovacium bil ga nadaril. Puk ga bil na ramena svoja položil i tak nesel tijam do njegovoga stana, takvoga človeka, kojega pred 20—30 ljetmi prije toga hoteli su kamenuvati zbog agatacije. Medju horvati i taljani zbog Barčića mandatum uništenja se započelo sada očivešno neprijateljstvo.

Novi pll.

Vu Drava Szent Mihalju podignuti jesu dati Lurd zvanu blažene devica Marije sliku pobožni kršćeniki Kristović Stefan svojom tuvarušicom Krznar Anna zvanom. Pred poldan ob devetoj vuri, kad je služba Lozja vu čakovečkoj cirkvi bila dovršena pobožni ljudi vu ljepom broju skup spravljeni, genuli se taki iz cirkve na lice mesta s procesijom, koju navlastito kličite jesu iz venci i belini opravljene mesta ovoga školske devojčice. Blagoslivanja slike svete dužnosti zvršaval je Veličastni gospodin. Horvath La-

odstraga nakvartire, jer mi dubrovčani — svi do jednoga — imamo baš čudnovitu navadu.»

Hitro kelner odgovori: »Tako, tako, valjda su boležljivi na živci, pak njih pači spreda spavati, radi ruženja kol, koje se odstraga ipak tako jako nečuje?»

»Ah ne,» — odgovori knjigovodje — »To me baš nikaj nepači; ali znadu gospod kelner, mi dubrovčani imamo svi tu navadu još od starine, da kad spavamo uvijek zatismemo oči, a pri tom onda nehasni niti najliepši izgled na dunavski quaili i na sam Dunav nikaj.»

Drzoviti tat.

Nekomu tatu je sreća poslužila, da se je neopaženo zavlekel u sobu kralja Ljudevita XIV. te je baš sniemal iz stiene velika dragocienu uru, kad u tom hipu kralj u sobu stupi. Bez da je svoju prisutnost duha izgubil, veli tat:

»Da mi se samo nebi lojtra posmeknula!»

»Nebojte se» — veli kralj, koj je tata za naručenog meštra držal, pristupi k lojtri te ju podrži. Dvie ure za tim dozna kralj da mu je iz sobe velika ura ukradjena.

»Tiho budite! — veli kralj — »nepripoviedajte o tom dalje, jer ja sam sakrivic kradje, ja sam tatu držal lojtru, dok je on uru sa stiene snimal.»

Em. Kollay

jos gvardijan, kakti čakovečke slavne fare administrator s pomoćnikom dvemi njegovimi koncinatori. Kad je blagoslivanje dovršeno bilo, gospodin gvardijan stupi na priredjenu katedru i raztolnači skup spravljenim pobožnikom Lurdske majke božje dogodjenje kojega je pobožni puk s najvećšom pažljivošću poslušal po dovršenoj prodeki puk se ljepo odpravil svaki k svojemu domu trojica od svećenikov pako na poziv Krištofića k njegovomu stanu na obed, kod kojega ni samo svećenička gospoda nego vu većšem broju skup spravljeni njegovi susedi i roobina bila jesu takodjer nazočna. Na čast i poštenje navlastito služil hižni gazdarici, koja ona sama osobito finoga obeda svojom rukom pripravila bila. Naravski pod obedom zvršavale se jesu svakojačke dostojne nazdravice, koje iz većše štrani gospodin pater Antun svojem ljepim govorom nazdravlat je. Ljepoj ovoj zabavi samo na večer konec bil je načinjeni.

Jeden nazočen.

Nekaj za kratek čas.

Gospod: Kak je to lepi pes . . . vnuogo valja?

Potepuh: Mislim da vnuogo! Gazda komu sem prevčera prodal, 20 forintov obećuje onomu, ko bude ga našel.

* * *

Mali Jožek: Oh, bar bi ja mala riba mogla biti!

Mama: Zakaj

Jožek: Nigdar se nebi moral vmivati Nevugoden odgovor.

Professor: Čujete, vaša zadaća je tak dobra, da meni se trdo vidi, da ste ju vi ne sami napravili. Povećte mi, koj osel vam je pomagal?

Dijak: Njihov sin, gospod professor!

V spomenku.

Vugorek: Kaj Pimperlin, sam čul, kaj si brz jemlješ Škreblecovu kćer. Im je na jedno oko slepa.

Pimperlin: Zato dobim od testa deset jezer.

Vugorek: Pak k tomu je i pukljava.

Pimperlin: Za to opet dobim pet jezer.

Vugorek: Ako me oči nekanjuju, se mi vidi, da i na jednu nogu sepešes.

Pimperlin: Oh, da bi bar to istinu bila onda bi išče kakši pet jezer sprešal z testa.

Kratki dnevi.

Redar (policaj): (k jednomu fakinu, ki na stolici sedi) A zakaj si vi neiščete delo, kaj tu lajharite celu zimu?

Fakin: Ah, gospod stražomešter, te zimski dnevi su njim tak kratki, da se vera nezplati v kakov posel započeti.

Vu školi.

Učitelj: Koj bi mi znal takše tri živine imenuvati, štere se vu Afriki zdržavaju?

Vanček Ja, gospod navučitelj!

Učitelj: No, poveč!

Vanček: Dve jopice i jen jopec.

Na morju.

Mariner: (k jednomu englezkomu putniku): Prosim vas povećte mi kaj tak marljivo pišetel vu to knjižicu?

Putnik: Ime si pišem ovih, ki zmenom putuju či se vtopimo, kaj bum bar znal, s kim sam se vtopil.

Na kaj je cilj?

Gospod baron. nebi oni meni mogli dati kakvu službu pri svoji hiži?

A žal mi je, ali veraš ja sam neznam kakvu službu bi vi mogli pri moji hiži zvršavati.

Morti za tajnika, ali vu najzadnjim slučaju za tolnačnika.

Dobro! No da vas sprobam, jeli bi zvas dober tolnačnik postal, raztolnačite mi kak bi se ja vas najleži rešil?

Kaj sam nezna.

Lunjek: Kaj si dal za tu lepu opravu, Pokrovec?

Pokrovec: Ja sam neznam, išče me ne zatuzil za nju šnajdar.

Prav ima.

Žena: Ti lump! ve tre dimo dojt? Ran ve je odbila vura jednu.

Muž: Ej, ej, Žofa! im menje niti nemre vudriti vura kak jednu.

Vu školi.

Navučiteljica: Deca, ve se jako razsiril beteg po občini. Zato, ako bi pri šteroj hiži što zbetežal, to odmah morate meni javiti.

Olgica: Prosim, moja mama su vičra noć zbetežali od velikoga veselja, kaj njim jednoga dečeca donesla.

Na vulici.

Lexi: Si čul Tomaš, kaj Marko krčmar betežen leži?

Tomaš: Ne Pak kaj mu je?

Lexi: Viera je z nepazljivosti spil iz svoje žganice jen Iraklec, pak si je najenput moral v postelju leči.

Veždašnje puće.

Plebanuš: No, draga Katica, pak s čim buš ti zahvalila svojim roditeljom sve one dobre, koje su ti do vezda zkazali?

Katica: Stem, kaj si sčim prije muža najdem, bar njim nem na šinjaku.

Kaj čuti tam?

Jen zaduženi pisar je zaljubljen do vuh vu kelnericu.

Pisar: Ej, draga Nancika, naj deneju ruku na moje srce, i naj poveju: kaj čutju tam?

Nancika: (spuni želju pisara i veli) Je bogme praznu mošnjaju!

Hrusóczy Elek

Priposlano*)

Tekućeg meseca 11-ga vu cancellariji štrigovske notariušice pred nazočnostjum vnuogh ljudih Meszarics Janoša stanovnika vu Mura-Füredu (Gibini) sem s nepristojnimi rečmi zbanuval. Za to njega na ovom mestu za oprošenje prosim!

Vu Štrigovi, 1903. majuša 11-ga.

Pred nami:

Nemecz Ferencz Novák József
Kermán János.

*)Reimer Marton

iz Vušivčaka kakti zbanuvalnik.

*) Za pod ovim naslovom priposlane rede odgovarjaju gori podpisani.

Odgovorni urednik:

MARGITAI JOZSEF.

Jó napot kedves szomszédnő! Hova siet?

A Hessel-féle olcsó áruházba megyek

(Hirschmann-féle ház, a postahivatallal szemben,) a hol gyönyörű dolgokat láttam a kirakatban. Egy ruhát szeretnék készíttetni. A legjobb és legszebb czikkeket nagyon olcsó áron nála lehet venni. Alkudozni sem szeretek és ott, mivel **szabott árak vannak**, mindjárt a legolcsóbb és legjutányosabb árat mondják. Tegnap is tettem ott egy nagyobb bevásárlást. Hallja csak ezeket a hallatlan olcsó árakat! Vettem egy **elegáns napernyőt 4 koronáért**, vettem **8 méter kék creton** méterenként **52 fillérjével**, egy **kitűnő derékövet 1 kor. 50 fill.-ért**.

Mondhatom bámulatos olcsó árért csakis ott szerezheti be szükségletét.

No hát kedves szomszédné, ha ez úgy van, akkor én is ott fogok vásárolni. Szükségem volna ugyanis jó vászonra ingekhez és a leányom részére egy füzöre. Ha nem most sietnem kell az ebédet elkészíteni. Isten Önnel!

☀ Délután találkozunk Hesselnél. ☀

955 1—

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy üzletem

teljes felosztása

miatt az összes raktáron levő áruimat, u. m. **női ruhakelmék, rövidárúk, vásznak, kendők, nap- és esőernyők stb. stb. különféle divatczikket mélyen a bevásárlási áron alól minden elfogadható összegért** eladom.

Magamat a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlva maradok

Csáktornya, 1903. május 10.

kiváló tisztelettel

Neumann Albert.

951 2—

Ha látlak oh Zacherlin, a szívem is dobban.
De nem fogadlak el, ha kínálnak tokban.
Tokban a mi van, haszontalan dűb dűb;
Attól ugyan nem döglök, se féng, se a sváb.

Zacherlin üvegek! Ez az igazi szer!
Legyen éltet a ki készíti, százszor és ezser!
S valahol függ a Zacherlin plakát;
Ott kapható Zacherlin egész éven át.

T. cz.

Van szerencsém Csáktornya és vidéke t. közönségének nagybecsű tudomására hozni, hogy eddigi **üvegraktáramat** egy a fűszer-üzletem melletti külön nyílt eladási helyiségre változtattam.

Üzletemben tehát ezentúl az **üvegszakmába** tartozó mindennemű árúk is a **legjutányosabb árban kaphatók.**

Elvállalok továbbá úgy helyiségemben valamint azonkívül is mindennemű üvegesmunkát, javításokat. Gyártok **modern kép- valamint tükörkereteket is,** melyeknek részletes mintái üzletemben a nagyérdemű közönségnek megtekintés végett rendelkezésre állanak.

Korcsmárosok és vendéglősök bármikor poharakat és üvegeket olcsó díj mellett kölcsönbe kapnak. Szíves támogatásukat kérve maradok

kiváló tisztelettel 939 5—25

Todor R. utóda.

P. P.

Cast mi je obznaniti p. š. stanovnikom grada Čakovca kao i okolice, da sem kraj mojega štacuna još jedan drugi štacun s **glažnatom** robom otvorit.

U mojoj **glažuti** dobije se **sve za hval cieniu** prem **krčmarske flaše, kupice** i drugo glažovje.

Dale se kod mene dobiju **sveti kipi** i svakojačke **zrcale.**

Obloke i kipe takaj za hval cieniu u **rame mečem.**

Krčmaru dobiju kod svake prilike svaku količinu **flaše i kupice** u posodu.

Sa poštovanjem

Tódor R. nasl.

Üzletáthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az eddigi a **dr. Krasovecz házban** létezett

rőfös- és divatárúkereskedésemet

a volt Mayer S.-féle üzlethelyiségbe helyeztem át.

Raktáramat teljesen kibővítvé és felszerelve mindennemű divatcikket a legjobb minőségben jutányosan adhatok

Mayer S. ur teljes raktárkészletét megvettem és ezen átvett árukat a mielőbbi teljes

kiárúsítás céljából

jóval a beszerzési áron alúl

minden elfogadható összegért adom.

Magammal a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlván maradok

kiváló tisztelettel

935 5—10

HERZER IZIDOR.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (WIEN IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN (Triest mellett) ajánlja belőldi

GYOGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerészegyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

~~~~~ 1/1 palack 5 korona ~~~~~ 1/2 palack 2'60 ~~~~~

Kapható: CSÁKTORNYÁN.

TODOR R.-utóda fűszerkereskedésében.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) a fent említett intézetben (WIEN IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi miniszterium által jóváhagyott kísérleti állomás és elemiszerek vizsgáló intézete által Wien * IX. Spitalgasse 31. *

910 8—52

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi miniszterium által jóváhagyott kísérleti állomás és elemiszerek vizsgáló intézete által Wien * IX. Spitalgasse 31. *

Gabona árak. — Ciena žitka.

1 m.-máza.	1 m.-cent.	kor fill.
Buza	Pšenica	14,60 —
Zab	Zob	11,00 —
Rozs	Hrż	11,00 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	13,00 —
» » ó	» stara	00,00 —
Árpa	Ječmen	11,00 —
Fehér bab uj	Grah beli	18,00 —
Sárga » »	» žuti	16,00 —
Vegyes » »	» žmėsan	16,00 —
Lenmag	Len	22,00 —
Bükköny	Grahorka	10,00 —

Szagtalan és nyomban száradó

Christoph Ferenc
SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Isétetőt tesz, hogy a szobák a másolás alatt is használhatók, mivel az olajfénnyel és az olajlakkal készült, elküldtük. Emellett a használati olyan egyszerű, hogy aki maga végezi a mákolást. A palló nedves tárggyal feltörhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénymáz,
sárgabarát és mahagonbarát, mely akár csak az olajfénnyel fűdi be a pallót a egyáltalán fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmasok régi vagy új pallóra teljesen betölt minden foltot, korábbi mázolat stb; van azután

„iszta fénymáz” (színezetlen)
új pallókra és parketre, mely ugyan fényt ad. Különbösen parietre a olajfénnyel már lemaszolt egészen új pallókra való. Csak fényt ad, emellett nem fűdi el a fémest.

Postacsomag, körülbelül 3 négyzet méter, két köcsöpnyes szobára való 5 frt. 90 kr., vagy 9¹/₂ márk.

A következő megrendelések minden városban, ahol rakományok vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1840 éve létező gyármányt oké-lé utanozzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, a gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozták forgalomba.

Christoph Ferenc,
a valót szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedül gyártója,
Prága, K. Berlin.
Zürich.
Csáktornyán: Gräner Testvéreknél.
921 2-6

ELVESZETT e hó 10-én vasárnap, a legelőről, egy fehér szőrű, oldalán és hasán lyű sötét foltokkal, tiszta YORKSHIREI fajta 3 éves

vemhes göbe.

Állítólag Páloveczen látták, — onnan minden nyoma veszett. A megtaláló jelentkezzen a beliczai jószágkezelésnél, hol 20 korona jutalomban részesül.

954 1—

Keil-lakk

(GLASUR)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.
1 nagy palack ára 2 K. 70 f. — 1 kis palack ára 1 k. 36 f.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 120 K.

Arany-fénymáz

képeretek stb. bearányozására.
1 kis palack ára 40 fill.

Fehér „Glaser”-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére.
1 doboz ára 90 fill.

902 8-8

— Mindenkor kaphatók: —

HEINRICH MIKSA cégnél Csáktornyán.

Fogműterem

Csáktornyán, Fő-tér Hirschmann-féle ház.

Készíték egyes műfogakat, valamint teljes fogsorokat, kautschuk-celluloid, arany inyimezzel vagy teljesen anélkül, ugyszinte combinált kautschuk-arany és kautschuk-ezüst inyimezzel, jutányos áron, jóállás mellett.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve maradok

911 6-*

kiváló tisztelettel

Biach Oszkár.

A Richter-féle Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölési alkalmaztatik **törvényesül, ciznál és meghibésztél.**

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokba „Horgony” védjeggyel és „Richter” csőgyezessel fogadjunk el. — 80 L, 1 L, 40 L és 2 L árkban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerész Budapest.

Richter F. Ad. és társa, cékár. és külvárosi szállítók. Rudolstadt.

791 33-35

Egy jó erkölcsű fiu tanulónak

felvétetik

Stolczer József pékműhelyében Csáktornyán.

953 1-1

Schicht-szappan

„szarvas”

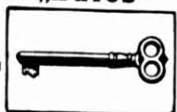
vagy

„kulcs”

Jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkotórésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!